

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku B. K. o ustalenie treści aktu stanu cywilnego, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 16 listopada 2005 r., kasacji wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 grudnia 2004 r., sygn. akt III Ca (...),

oddala kasację.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 30 grudnia 2004 r. oddalił apelację wnioskodawczynie B. K. od postanowienia Sądu pierwszej instancji z dnia 30 grudnia 2004 r., którym ten Sąd oddalił jej wniosek, według użytego sformułowania, „o ustalenie treści aktu małżeństwa” zawartego z J. T. w dniu 26 października 2003 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 października 2003 r. w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia J. T., przebywającego wówczas w szpitalu, ksiądz Parafii Rzymsko-Katolickiej odebrał od niego i od wnioskodawczynie zgodnie z art. 9 § 2 k.r. i op., zapewnienie, że nie wiedzą oni o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie przez nich małżeństwa. W dniu 26 października 2003 r. J. T. i wnioskodawczynie zawarli przed księdzem związek małżeński i w tym samym dniu ksiądz sporządził świadectwo ślubu dla celów kościelnych. Decyzją z dnia 22 maja 2004 r. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego odmówił sporządzenia aktu małżeństwa, gdyż nie przekazano do tego Urzędu w terminie 5 dni zaświadczenia, o którym mowa w art. 8 § 2 k.r. i op.

Na gruncie tych ustaleń Sąd Okręgowy uznał za zasadne stanowisko Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego, że skutkiem niezachowania owego terminu pięciu dni bez wykazania siły wyższej jest odmowa sporządzenia aktu małżeństwa.

Kasacja wnioskodawczyni – oparta na podstawie pierwszej z art. 393¹ k.p.c. – zawiera zarzut naruszenia art. 9 § 2 k.r. i op. oraz 8 § 3 kr. i op., a także art. 10 Konkordatu zawartego między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie 28.VII.1993 r. (Dz. U. z 1989 r. Nr 51, poz. 318 i 319), i zmierza do uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zarzutu naruszenia powołanych w kasacji przepisów sprowadza się do twierdzenia, że błędne przekonanie duchownego co do przesłanek skutecznego zawarcia przed nim małżeństwa świeckiego może być uznane za siłę wyższą, w rozumieniu § 3 art. 8 k.r. i op.

Odnosząc się do przytoczonego twierdzenia, przede wszystkim stwierdzić należy, że u podłoża zaskarżonego postanowienia legł pogląd, iż termin pięciodniowy z art. 8 § 3 k.r. i op. jest terminem prekluzyjnym. Taki bowiem charakter temu terminowi nadano już w Konkordacie (art. 10 ust. 1 pkt. 3) i powtórzono w art. 8 § 3 k. r. i op. Tego poglądu w kasacji skarżąca nie kwestionowała. Konsekwencją zaś przyjęcia jego za prawidłowy jest uznanie zarzutu kasacji naruszenia art. 9 § 2 k.r. i op. oraz 8 § 3 kr. i op., a także art. 10 Konkordatu za niezasadny. Terminu prekluzyjnego nie można bowiem dowolnie przedłużać. Wbrew natomiast pogładowi skarżącej, błędne przekonanie duchownego co do przesłanek skutecznego zawarcia przed nim małżeństwa świeckiego nie może być uznane za siłę wyższą w rozumieniu § 3 art. 8 k.r. i op.

Siła wyższa w rozumieniu § 3 art. 8 k.r. i op. oznacza zdarzenie pochodzące z zewnątrz, którego nie można było przewidzieć i którego następstwom nie można było zapobiec, mimo dołożenia największej staranności. W grę zatem wchodzi, jak zauważa się w literaturze przedmiotu, przerwa w komunikacji, śnieżycy, powódź, ciężka choroba, epidemia i związane z nią konieczne zarządzenia władz sanitarnych.

Skutkiem więc niedochowania pięciodniowego terminu co do przekazania do USC dokumentów stwierdzających zawarcie małżeństwa bez wykazania siły wyższej, jest odmowa kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzenia cywilnego aktu zawarcia małżeństwa (art. 61a ust. 5 prawa o aktach stanu cywilnego).

Z tych przyczyn kasacja podlegała oddaleniu (art. 393¹² k.p.c.).